

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๙๕
วันอังคาร ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาต สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	โฆษกกรรมการ
๕. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	โฆษกกรรมการ
๖. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๗. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๘. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๙. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑๒. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๓. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๔. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๕. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๖. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๗. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๘. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๙. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๐. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นายวรชิต สิงหเสนี (ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวรวิทย์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. ว่าที่เรือตรี ยุทธนา สำเภาเงิน

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาบุคลากร

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์

๒. นายเชษฐา โทณะวนิก

๓. รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

นางสุภัทรา เชื้อรอด

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๕๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๙๔ วันจันทร์ ที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของนายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาความเห็นต่อร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้น

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นของประชาชน คนที่หนึ่ง แจ้งต่อที่ประชุมถึงผลการประชุมของคณะอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นของประชาชน ดังนี้

๑. เรื่องการตั้งอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อตอบข้อซักถามของประชาชน ภาคส่วนต่าง ๆ หน่วยงานและองค์กรที่เสนอความเห็นต่อร่างรัฐธรรมนูญ (ร่างเบื้องต้น) นั้น คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่าไม่ควรตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นใหม่ แต่ควรมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของคณะอนุกรรมการรับฟังและสรุปความคิดเห็นที่มีผู้เสนอแนะเป็นผู้ดำเนินการ

๒. คณะอนุกรรมการเห็นควรมีการเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญในเรื่องที่ผ่านการพิจารณาของ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแล้ว เช่น เรื่องสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หน้าที่ของรัฐ และ แนวนโยบายแห่งรัฐ เป็นต้น

๓. คณะอนุกรรมการเห็นควรรำเอาประเด็นเด่นของร่างรัฐธรรมนูญนี้ เช่น สิทธิชุมชน สิทธิ ทางด้านการศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสิทธิทางด้านสาธารณสุข เป็นต้น เสนอต่อประชาชน โดยนำประเด็นดังกล่าวมาจัดทำเป็นวิดิทัศน์เพื่อให้เห็นภาพรวมแล้วเผยแพร่ต่อประชาชน เพื่อให้เกิดความ เข้าใจได้ง่ายขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การเผยแพร่ในช่วงเวลานี้ควรเป็นการเผยแพร่และสร้างความรู้ ความเข้าใจเฉพาะเรื่องที่สำคัญในร่างรัฐธรรมนูญนี้ อันได้แก่ การปฏิรูปการศึกษา สิทธิทั้งปวง การปราบ การทุจริต และคะแนนไม่ทิ้งน้ำ เพื่อป้องกันไม่ให้ประชาชนรับข้อมูลมากเกินไป ซึ่งจะส่งผลให้ขาด ความเข้าใจในร่างรัฐธรรมนูญได้

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และ สำนวณความคิดเห็นของประชาชน กล่าวว่า คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำนวนความคิดเห็นของ ประชาชนมีการวางแผนแนวทางการเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญโดยการสร้างกลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคกิจการ และการเอกชน ไว้แล้ว ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการ เมื่อพิจารณาแล้ว เสร็จจะเสนอที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

ต่อจากนั้น นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ หารือต่อที่ประชุมว่า ควรเพิ่มเรื่องผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤติ ได้รับบริการฟรีไว้ในร่างมาตรา ๕๑ ของร่างรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อเป็นหลักการให้ประชาชนได้รับการคุ้มครอง ซึ่งเป็นไปตามหลักการสิทธิมนุษยชน และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๑ และ หลักทั่วไปของประมวลกฎหมายอาญา

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากมีจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้ท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการให้ผู้ป่วย ฉุกเฉินวิกฤติได้รับบริการฟรี ก็ควรบัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้ในกฎหมายท้องถิ่น ไม่ควรนำมาบัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้มีการบัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้แล้ว จึงไม่ควรนำเรื่องดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติสามารถกระทำได้โดยการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานสาธารณสุขและท้องถิ่น

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ สอบถามว่า ความในร่างมาตรา ๙๓ (๑๐) ที่ผ่านการพิจารณา ของคณะกรรมการแล้ว หมายรวมถึงคนที่ทำสัญญากับรัฐซึ่งเป็นเอกชน เช่น ผู้รับเหมา ด้วยหรือไม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๙๓ (๑๐) เป็นการกระทำความผิดตาม กฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งผู้สนับสนุนให้เกิดการกระทำ ความผิดตามกฎหมายดังกล่าวในร่างมาตรา ๙๓ (๑๐) ถือว่ามีความผิดด้วย จึงหมายรวมถึงคนที่ทำสัญญาด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ที่เข้าข่ายกระทำความผิดในร่างมาตรา ๙๓ (๑๐) คือผู้ที่กระทำผิด กฎหมายตามที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๙๓ (๑๐) หมายรวมถึงผู้กระทำความผิดกฎหมายดังกล่าวทั้งที่เป็น เจ้าหน้าของรัฐ และประชาชนที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ

จากนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาความเห็นและข้อเสนอแนะของภาคส่วน ต่างๆ ต่อร่างรัฐธรรมนูญ (ร่างเบื้องต้น) ในร่างมาตราต่างๆ ดังนี้

มาตรา ๑๓๕

“มาตรา ๑๓๕ การจ่ายเงินแผ่นดิน จะกระทำได้นเฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วนจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีเช่นว่านี้ ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายชดใช้ในพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป”

ประเด็นการพิจารณา

เมื่อคราวประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๙๔ วันจันทร์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ที่ประชุมมีมติแก้ไขร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓๕ การจ่ายเงินแผ่นดิน จะกระทำได้นเฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง หรือกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วนจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีเช่นว่านี้ ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายชดใช้ในพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป”

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ กล่าวว่า ศาสตราจารย์พนัส สิมะเสถียร เสนอว่า เพื่อให้เกิดความชัดเจน การจ่ายเงินแผ่นดิน ในร่างมาตรา ๑๓๕ ควรบัญญัติให้ชัดเจนว่าเป็นการจ่ายเงินแผ่นดินจากคลังเท่านั้น เนื่องจากการตั้งเงินชดใช้มีเฉพาะกรณีที่เป็นเงินจากบัญชีคลังเท่านั้น เงินนอกบัญชีคลังไม่จำเป็นต้องตั้งเงินชดใช้ และเพื่อไม่ให้เกิดการตีความว่าเงินแผ่นดินหมายถึงเงินแผ่นดินทุกประเภท ซึ่งรวมถึงเงินแผ่นดินที่ไม่ต้องส่งคลัง เช่น เงินมหาวิทยาลัย หากไม่บัญญัติให้ชัดเจนในร่างมาตรา ๑๓๕ ว่าเป็นการจ่ายเงินแผ่นดินจากคลังเท่านั้น ก็สามารถบรรยายละเอียดดังกล่าวไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐได้ นอกจากนี้ เรื่องการกู้ยืมก็ควรให้กู้ได้เฉพาะ project loans เท่านั้นไม่ควรให้กู้ program loans แต่สามารถนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องดังกล่าวได้มีการบัญญัติไว้แล้วในร่างมาตรา ๕๘ วรรคสอง ที่เพิ่มขึ้นใหม่แล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๓๕ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมเมื่อคราวประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๙๔ วันจันทร์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

มาตรา ๑๓๖

“มาตรา ๑๓๖ งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลางก่อน

รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของรัฐสภา ศาล องค์การอิสระ และองค์กรอัยการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ศาลยุติธรรมเสนอให้แก้ไขบทบัญญัติเพิ่มเติมในร่างมาตรานี้ว่า ในการพิจารณางบประมาณรายจ่ายของรัฐสภา ศาล องค์การอิสระ และองค์กรอัยการ หากหน่วยงานนั้นเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรให้นั้นไม่เพียงพอ ให้สามารถเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการได้โดยตรง

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ความในวรรคสองควรเพิ่มความว่า “ในกรณีจำเป็นทั้งงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ รัฐสภา ศาล องค์การอิสระ หรือองค์กรอัยการจะยื่นคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการได้โดยตรงก็ได้”

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ โฆษกกรรมการ กล่าวว่า คณะกรรมการฯ ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เสนอให้กำหนดให้มีการป้องกันไม่ให้มีการแปรญัตติงบประมาณเพื่อลดหรือตัดงบประมาณไปเพิ่มในส่วนอื่น เว้นแต่การนำเงินงบประมาณดังกล่าวไปชดใช้เงินกู้หรือชดใช้เงินคงคลัง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของรัฐสภา ศาล องค์การอิสระ และองค์กรอัยการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ ในกรณีจำเป็นทั้งงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ รัฐสภา ศาล องค์การอิสระ หรือองค์กรอัยการจะยื่นคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการได้โดยตรงก็ได้”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๓๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓๖ งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลางก่อน

รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของรัฐสภา ศาล องค์การอิสระ และองค์กรอัยการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ ในกรณีจำเป็นทั้งงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ รัฐสภา ศาล องค์การอิสระ หรือองค์กรอัยการจะยื่นคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการได้โดยตรงก็ได้”

มาตรา ๑๓๗

“มาตรา ๑๓๗ ในการนำเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องแสดงแหล่งที่มาและประมาณการรายได้ และผลสัมฤทธิ์ที่จะได้รับจากการจ่ายเงิน และความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาต่าง ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ”

ประเด็นการพิจารณา

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า สำนักงบประมาณเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๓๗ เป็นดังนี้ “...และผลสัมฤทธิ์ประโยชน์ที่จะได้รับจากการ...” โดยมีเหตุผล ดังนี้

๑. ผลสัมฤทธิ์จากการใช้จ่ายงบประมาณอาจไม่สามารถเกิดขึ้นได้ทันทีหรือไม่สามารถวัดได้จากการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีเฉพาะปีงบประมาณที่เสนอ แต่อาจต้องอาศัยการดำเนินการที่ต่อเนื่องในปีงบประมาณต่อ ๆ ไปด้วย

๒. งบประมาณรายจ่ายบางกรณีไม่สามารถเชื่อมโยงถึงผลสัมฤทธิ์ได้ เช่น งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้เพื่อชำระหนี้ งบประมาณรายจ่ายหรืองบกลาง ซึ่งเป็นงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่ขอใช้จ่ายในระหว่างปีงบประมาณ เนื่องจากในขณะที่ตั้งงบประมาณนั้นไม่อาจคาดการณ์ได้ว่ารัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นใดจะมีค่าใช้จ่ายนอกเหนือจากที่ตั้งงบประมาณไว้เพียงใด โดยเฉพาะงบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

๓. ความเข้าใจในเรื่องผลสัมฤทธิ์จากการใช้จ่ายเงินงบประมาณ อาจเป็นความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน การบัญญัติความดังกล่าวไว้จึงยากที่จะเกิดการยอมรับตรงกันและอาจไปสู่ข้อโต้แย้งและถกเถียงในการนำเสนองบประมาณอย่างไม่สิ้นสุด ทั้งนี้ เห็นสมควรกำหนดเป็นผลประโยชน์ที่จะได้รับ

มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากแก้ไขเพิ่มเติมตามข้อเสนอของสำนักงานงบประมาณแล้ว อาจทำให้เกิดปัญหาความยุ่งยากต่อการกำหนดตัวชี้วัดหรือการประเมินของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) จึงเสนอให้คงความในร่างมาตรา ๑๓๗ ไว้โดยไม่มีการแก้ไข

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “ผลสัมฤทธิ์” มีความเหมาะสมแล้ว และเสนอให้เพิ่มความเป็นอย่างนี้ “...และผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงิน...”

นายอัษฎพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๓๗ มีหลักการเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในเรื่องการเสนองบประมาณของหน่วยงานของรัฐ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๓๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓๗ ในการนำเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องแสดงแหล่งที่มาและประมาณการรายได้ และผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงิน และความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาต่าง ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ”

มาตรา ๑๓๘

“มาตรา ๑๓๘ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกแทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้มาถึงสภาผู้แทนราษฎร

ถ้าสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา

ในการพิจารณาของวุฒิสภา วุฒิสภาจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบ ภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้มาถึงวุฒิสภา โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ ก็ได้ ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าวุฒิสภาเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีเช่นนี้และในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๔๐

ถ้าวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ให้นำมาตรา ๑๓๓ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้สภาผู้แทนราษฎรยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคห้า เพื่อให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๑๓๙ วรรคสาม เป็นดังนี้

“ระยะเวลาตามวรรคหนึ่งและวรรคสาม มิให้นำระยะเวลาที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาตามมาตรา ๑๓๙ วรรคสามเข้าด้วย”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๓๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓๘ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงสภาผู้แทนราษฎร

ถ้าสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา

ในการพิจารณาของวุฒิสภา วุฒิสภาจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบ ภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ ก็ได้ ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าวุฒิสภาเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีเช่นนี้และในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๔๐

ถ้าวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินั้นให้นำมาตรา ๑๓๓ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้สภาผู้แทนราษฎรยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที

ระยะเวลาตามวรรคหนึ่งและวรรคสาม มิให้นำระยะเวลาที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาตามมาตรา ๑๓๙ วรรคสามเข้าด้วย”

มาตรา ๑๓๙

“มาตรา ๑๓๙ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแปรญัตติเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการมิได้ แต่อาจแปรญัตติในทางลดหรือตัดทอนรายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่ายตามข้อผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินสงฆ์ใช้ต้นเงินกู้
- (๒) ดอกเบี้ยเงินกู้
- (๓) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย

ในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือของคณะกรรมการการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้

ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา เห็นว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคสอง ให้เสนอ

ความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา และศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคสอง ให้การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวเป็นอันสิ้นผล ถ้าผู้กระทำการดังกล่าวเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้กระทำการนั้นพ้นจากสมาชิกภาพนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น แต่ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กระทำการหรืออนุมัติให้กระทำการ หรือรู้ว่ามีกรกระทำดังกล่าวแล้วแต่มิได้สั่งยับยั้ง ให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้อยู่ในที่ประชุมในขณะที่มีมติ และให้ผู้กระทำการดังกล่าวต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายนั้นคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ย

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รู้ว่ามีกรดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ถ้าอนุมัติหรือจัดสรรงบประมาณที่มีลักษณะดังกล่าวโดยมิได้บันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือ ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายนั้นคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ยร่วมกับผู้กระทำการตามวรรคสองด้วย ทั้งนี้ ตามจำนวนเงินงบประมาณที่ได้จ่ายไป

การเรียกเงินคืนตามวรรคสามหรือวรรคสี่ ให้กระทำได้ภายในยี่สิบปีนับแต่วันที่มีการจัดสรรงบประมาณนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า สำนักงบประมาณเสนอให้ทบทวนความในวรรคสอง ความว่า “มีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้” โดยมีเหตุผล ดังนี้

๑. การเข้าไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการใช้จ่ายงบประมาณโดยปกติย่อมไม่สามารถกระทำสำเร็จได้เฉพาะจากการเสนอคำแปรญัตติหรือการกระทำประการใดๆ ในชั้นการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของฝ่ายนิติบัญญัติ

๒. ความดังกล่าวบัญญัติถึงการอนุมัติหรือการจัดสรรงบประมาณของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงทำให้ความหมายจำกัดเฉพาะการอนุมัติหรือการจัดสรรงบประมาณโดยผู้อำนวยการสำนักงบประมาณหรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงบประมาณเท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นๆ ซึ่งเป็นผู้ใช้จ่ายงบประมาณ

๓. กรณีที่มีเจตนารมณ์ให้คำว่า “การอนุมัติหรือการจัดสรรงบประมาณ” ให้ความหมายถึงขั้นตอนการใช้จ่ายงบประมาณของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นด้วย อาจถูกนำไปใช้เป็นข้อโต้แย้งว่าเป็นการบัญญัติฐานความผิดขึ้นใหม่โดยร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้

นายอชพร จารูจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า สำนักงบประมาณยังได้เสนอให้พิจารณาปรับปรุงความในวรรคสาม โดยมีเหตุผลว่า คณะรัฐมนตรีอาจมีรัฐมนตรีที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย ซึ่งอาจมีการแปรญัตติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย

ประธานกรรมการกล่าว ความว่า “มีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้” ได้ถูกกำหนดขึ้นมาตั้งแต่รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ควรกำหนดให้มีการปฏิรูประบบงบประมาณโดยเร่งด่วน เนื่องจากปัญหาในเรื่องงบประมาณเป็นปัญหาที่ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถพัฒนาได้

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ โฆษกกรรมการ กล่าวว่า คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๓๙ โดยให้ใช้คำว่า “ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา” แทนคำว่า “ศาลรัฐธรรมนูญ”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ศาลรัฐธรรมนูญเสนอให้กำหนดให้ชัดเจนว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยเฉพาะการกระทำฝ่าฝืนตามวรรคสอง และหากมีการกระทำฝ่าฝืนวรรคสองให้เป็นอันสิ้นผลเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับระยะเวลาในการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่มีเพียงเจ็ดวัน ดังที่เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ส่วนการเพิ่มเติมบทลงโทษให้ผู้กระทำฝ่าฝืนพ้นจากสมาชิกภาพหรือพ้นจากตำแหน่งหรือให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งรวมทั้งต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายคืนพร้อมดอกเบี้ยนั้น เป็นโทษที่เกิดจากการนำผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไปใช้บังคับซึ่งจะต้องเป็นกระบวนการขององค์กรอื่น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๓๙ ไม่ได้กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำฝ่าฝืนตามวรรคสองพ้นจากตำแหน่ง เพียงแต่กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีวินิจฉัยว่าได้มีการกระทำตามร่างมาตรา ๑๓๙ หรือไม่ หากศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเช่นนั้นแล้ว ก็จะทำให้ผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนต้องพ้นจากตำแหน่งโดยผลของรัฐธรรมนูญ

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- การกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยกรณีตามร่างมาตรา ๑๓๙ ให้แล้วเสร็จภายในเจ็ดวันนั้น อาจทำให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยไม่ทันกำหนดเวลาดังกล่าว

- ควรกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็น เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาเรื่องดังกล่าวอย่างรอบคอบ ดังนั้น วรรคสามควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้ “...และศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว...”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๓๙ เป็นการกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภามีข้อมูลหลักฐานที่เพียงพอก่อนที่จะเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ส่วนการให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในเจ็ดวันนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับการพิจารณางบประมาณที่ต้องมีความรวดเร็ว

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นเช่นเดียวกัน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างมาตรา ๑๓๙ ได้กำหนดบทลงโทษผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนต่อวรรคสอง จึงควรกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีเวลาในการพิจารณาอย่างรอบคอบ และควรกำหนดให้มีการปฏิรูประบบงบประมาณไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ

- หากกำหนดให้มีการแปรญัตติหรือลดงบประมาณเพื่อนำไปเพิ่มในรายการอื่น หรือนำไปใช้เพื่อการอื่นได้ จะทำให้เกิดปัญหาในลักษณะเดิม จึงควรกำหนดว่าเงินงบประมาณที่ได้จากการแปรญัตติหรือลดงบประมาณนั้น ต้องนำไปใช้เพื่อการใดให้ชัดเจน

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เสนอให้เพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๓๙ โดยให้นางบประมาณรายจ่ายที่มาจาก การแปรรูปที่ดินหรือลดไปใช้ประโยชน์ในการชำระคืนเงินต้น ดอกเบี้ย หรือภาระค้ำจ่ายอื่นของรัฐ

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ กล่าวว่า ศาสตราจารย์ปรีชา สุวรรณทัต เสนอว่า ควรกำหนดให้เงินงบประมาณที่มาจาก การแปรรูปที่ดินหรือลดงบประมาณต้องนำไปใช้เพื่อการใดให้ชัดเจน เพื่อป้องกันไม่ให้มีการแปรรูปที่ดินหรือลดงบประมาณนำไปใช้เพื่อการอื่นที่เป็นการแสวงประโยชน์โดยมิชอบได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การใช้งบประมาณต้องคำนึงถึงกรณีที่มีความจำเป็นฉุกเฉินที่ต้องใช้งบประมาณเพิ่มเติมด้วย ที่ผ่านมาได้มีความพยายามที่จะปฏิรูประบบงบประมาณเช่นกัน แต่ปรากฏว่าไม่สามารถทำให้ระบบงบประมาณมีประสิทธิภาพขึ้นได้ ดังนั้น การปฏิรูประบบงบประมาณจึงควรให้เป็นหน้าที่ขององค์กรอื่นที่มีหน้าที่ในการปฏิรูปโดยตรง ซึ่งร่างมาตรา ๑๓๙ เป็นการกำหนดให้มีบทลงโทษผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญเท่านั้น อย่างไรก็ตาม สามารถพิจารณาในหมวดปฏิรูปเพื่อให้มีการปฏิรูประบบงบประมาณได้

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า หลักการในร่างมาตรา ๑๓๙ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

นายอัษฎพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า การกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ อาจทำให้หลักการในร่างมาตรา ๑๓๙ ไม่สามารถใช้บังคับได้ เนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการแปรรูปที่ดิน อาจไม่ต้องการที่จะเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ ควรคำนึงถึงเรื่องการจัดสรรงบประมาณให้แก่จังหวัด เนื่องจากอาจมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการใช้งบประมาณดังกล่าว

ประธานกรรมการกล่าวว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะไม่แปรรูปที่ดินงบประมาณให้กับตนเอง โดยจะแปรรูปที่ดินงบประมาณให้กับกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ แต่ในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว นั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องงบประมาณจะจ่ายงบประมาณให้ก็ต่อเมื่อมีลายมือชื่อหรืออักษรย่อของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แปรรูปที่ดินงบประมาณนั้น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรคำนึงถึงนักการเมืองที่ดีและต้องการพัฒนาพื้นที่อย่างแท้จริง จึงควรกำหนดให้มีการแปรรูปที่ดินงบประมาณให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยตรงเพื่อนำไปพัฒนาพื้นที่ ซึ่งจะทำให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการใช้งบประมาณดังกล่าวได้

- นักการเมืองได้แสดงความเห็นว่า ประชาชนมีความคาดหวังในสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและต้องการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทำประโยชน์ให้กับประชาชนในพื้นที่ด้วย และสอบถามว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาที่มีจำนวนไม่ถึงหนึ่งในสิบตามวรรคสองหรือข้าราชการหรือประชาชนที่พบการกระทำตามวรรคสอง จะสามารถเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตรวจสอบแทนศาลรัฐธรรมนูญได้หรือไม่ อีกทั้งควรกำหนดให้ผู้พบการกระทำตามวรรคสองมีช่องทางในการร้องขอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบตรวจสอบในเรื่องดังกล่าวได้ และควรคำนึงถึงการเสนอโครงการเพื่อนำงบประมาณไปพัฒนาจังหวัดด้วย

นายอชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ควรสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่ในการออกกฎหมายและควบคุมฝ่ายบริหารเท่านั้น

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า องค์กระหว่างประเทศได้จัดอันดับในเรื่องการใช้จ่ายเงินสาธารณะไปในทางอื่น (diversion of public fund) และการใช้จ่ายเงินของรัฐ (wastefulness of government spending) ของประเทศไทยอยู่ในลำดับเดียวกับประเทศในทวีปแอฟริกา จึงควรมีการปฏิรูประบบงบประมาณของประเทศโดยเร็ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้สมาชิกผู้แทนราษฎรสามารถแปรญัตติงบประมาณเพื่อนำไปใช้ได้เอง จะทำให้เกิดปัญหาการทุจริตมากขึ้น และเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสี่ เป็นต้นว่า “...เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดรู้ว่าการดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ถ้าจัดทำโครงการหรืออนุมัติหรือจัดสรรงบประมาณที่มีลักษณะดังกล่าวโดยมิได้บันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือหรือทำหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นการลับ ต้องรับผิดชอบใช้เงินนั้นคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ยร่วมกับผู้กระทำการตามวรรคสองด้วย ทั้งนี้ ตามจำนวนเงินงบประมาณที่ได้จ่ายไป...” และเสนอให้เพิ่มความในวรรคหก เป็นต้นว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้รับแจ้งตามวรรคสี่ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการสอบสวนเป็นทางลับโดยพลัน หากเห็นว่ากรณีมีมูล ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการต่อไปตามวรรคสาม ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและศาลรัฐธรรมนูญเก็บรักษาข้อผู้แจ้งไว้เป็นความลับ”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรกำหนดให้มีการคุ้มครองเจ้าหน้าที่รัฐที่ทำหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตรวจสอบด้วย

- ความในวรรคหกที่ได้เพิ่มขึ้นใหม่ อาจกระทบต่อการพิจารณาไต่สวนของศาลรัฐธรรมนูญได้

- ความในวรรคหกที่ได้เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา จึงสามารถปกปิดชื่อของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้แจ้งตามวรรคสี่ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๓๙ ถือเป็นกระบวนการหนึ่งในการป้องกันการทุจริตจึงควรนำไปประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบด้วย

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยให้ข้อเสนอแนะว่า ในการแปรญัตติตัดหรือลดงบประมาณรายจ่าย จะมีการนำงบประมาณไปเพิ่มในงบกลางสำรองจ่ายในกรณีฉุกเฉินจำเป็นซึ่งไม่มีแผนงานหรือโครงการรองรับ แต่มีอัตราการเบิกจ่ายงบดังกล่าวที่ต่ำ แสดงให้เห็นว่ามีปัญหาความโปร่งใสและประสิทธิภาพในการใช้เงินงบประมาณ จึงเสนอให้พิจารณาเพิ่มความในร่างมาตรา ๑๓๙ เพื่อให้งบประมาณรายจ่ายที่มาจาก การแปรญัตติตัดหรือลด ไปใช้ประโยชน์ในการชำระคืนต้นเงินดอกเบี้ย หรือภาระค้างจ่ายอื่นของรัฐ ซึ่งอาจช่วยบรรเทาภาระหนี้สินของรัฐลงได้ ซึ่งเป็นไปตามหลักการของร่างมาตรา ๑๔๒ วรรคห้าในร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่แล้วของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เป็นประธานกรรมการ)

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การบัญญัติกฎหมายป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่ดี แต่ในการบริหารงบประมาณต้องมีความยืดหยุ่น ซึ่งการนำรายจ่ายที่ถูกแปรญัตติลดทอนไปเพิ่มในงบกลาง

รายการสำรองจ่ายเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ เพราะทำให้ฝ่ายบริหารมีงบประมาณในการบริหารประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๓๙ อาจบัญญัติได้ ๒ ลักษณะ คือ (๑) คงบทบัญญัติเดิมตามร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้น โดยกำหนดบทลงโทษกรณีฝ่าฝืนหากนำรายจ่ายที่ถูกแปรญัตติลดทอนไปใช้สำหรับรายการ กิจกรรม แผนงาน หรือโครงการใด และ (๒) กำหนดให้สามารถนำรายจ่ายที่ถูกแปรญัตติลดทอนไปใช้สำหรับใช้ต้นทุนกู้ ดอกเบี้ยเงินกู้ หรือภาระค้ำจ่ายอื่นของรัฐเท่านั้น โดยหากรัฐบาลมีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณ ให้บัญญัติเป็นพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรเปิดช่องให้สามารถนำรายจ่ายที่ถูกแปรญัตติลดทอนไปเพิ่มในงบกลางรายการสำรองจ่ายได้ โดยอาจกำหนดเพดานจำนวนเงินขั้นสูงสุดที่จะจัดสรรเงินสำหรับงบกลางรายการสำรองจ่าย

ประธานกรรมการกล่าวว่า โดยปกติรัฐบาลจะกำหนดจำนวนเงินที่จะจัดสรรไว้สำหรับงบกลางรายการสำรองจ่าย และในทางปฏิบัติ มักมีการนำรายจ่ายที่ถูกแปรญัตติลดทอนไปเพิ่มในงบกลางรายการสำรองจ่าย ซึ่งไม่มีโครงการหรือแผนงานรองรับในการใช้จ่ายงบประมาณ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า มาตรา ๑๖๘ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ บัญญัติให้กรณีสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือกรรมาธิการเสนอ แปรญัตติ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมาธิการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย ให้การแปรญัตติหรือการกระทำดังกล่าวสิ้นผลไปเท่านั้น แต่ร่างมาตรา ๑๓๙ มีการกำหนดบทลงโทษเพิ่มเติม โดยเฉพาะในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กระทำการหรืออนุมัติให้กระทำการ หรือรู้ว่าการกระทำดังกล่าวแล้วแต่มิได้สั่งยับยั้ง ให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ กรณีดังกล่าวขึ้นอยู่กับการตีความ ความว่า “มีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย” ของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีกรอบการพิจารณาและการตีความที่ชัดเจน นอกจากนี้ ยังทำให้คณะรัฐมนตรีมีความกังวลในการเสนอหรือแปรญัตติเพิ่มเติมหรือตัดทอนรายจ่ายแม้จะเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน เนื่องจากเกรงว่าจะขัดต่อรัฐธรรมนูญ และมีผลให้ต้องพ้นจากตำแหน่งได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า โดยปกติการเสนอหรือแปรญัตติในการใช้งบประมาณรายจ่ายของคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีย่อมทราบว่าการโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานใดควรใช้งบประมาณเท่าใด หากมีความไม่สุจริตในการดำเนินการ คณะรัฐมนตรีสามารถสั่งยับยั้งได้ ทั้งนี้ หากจะบัญญัติห้ามนำรายจ่ายที่ถูกแปรญัตติลดทอนไปใช้สำหรับรายการ กิจกรรม แผนงาน หรือโครงการใด เว้นแต่เป็นการจัดสรรเพื่อส่งใช้ต้นทุนกู้ ดอกเบี้ยเงินกู้ หรือภาระค้ำจ่ายอื่นของรัฐ สามารถกระทำได้ ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงบประมาณของประเทศโดยคณะรัฐมนตรี เนื่องจากกรณีฉุกเฉินและจำเป็น คณะรัฐมนตรีสามารถตั้งงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมได้อยู่แล้ว

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรา ๑๓๙ ตามที่คณะกรรมการได้บัญญัติไว้มีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากเป็นบทบัญญัติเดิมที่บัญญัติไว้ตั้งแต่รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ โดยคณะกรรมการได้เพิ่มเติมบทลงโทษเพื่อให้บทบัญญัติมีสภาพบังคับที่เคร่งครัดยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นการถ่วงดุลอำนาจกันระหว่างข้าราชการฝ่ายประจำและข้าราชการฝ่ายการเมืองในการบริหารงบประมาณด้วย

- ควรบัญญัติห้ามนำรายจ่ายที่ถูกแปรญัตติลดทอนไปใช้สำหรับรายการ กิจกรรม แผนงาน หรือโครงการใด ๆ โดยไม่มีข้อยกเว้นให้นำรายจ่ายที่ถูกแปรญัตติลดทอนไปใช้สำหรับใช้ต้นทุนกู้ ดอกเบี้ย

เงินกู้ หรือภาระค้ำจ่ายอื่นของรัฐ เนื่องจากเป็นที่ชัดเจนว่า ในทางปฏิบัติมีการนำรายจ่ายที่ถูกแปรญัตติลดทอนไปใช้เพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางการเมืองจำนวนมาก นอกจากนั้น ยังช่วยลดการร้องเรียนโดยไม่สุจริต หรือการกลั่นแกล้งทางการเมือง โดยอาศัยเหตุตามร่างมาตรา ๑๓๙ เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่ง และถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้

- ต้องระวังไม่ให้ร่างมาตรา ๑๓๙ เป็นการสร้างกลไกที่ก่อให้เกิดปัญหาทางการเมืองในอนาคต ซึ่งร่างมาตรา ๑๓๙ เป็นบทบัญญัติสำคัญที่ทำให้เกิดการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง ดังนั้น ควรกำหนดระบบการควบคุมตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณให้ชัดเจน ซึ่งรายละเอียดเพิ่มเติมอาจบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

- หากการแปรญัตติตามร่างมาตรา ๑๓๙ ทำให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ควรตัดปัญหาโดยการกำหนดให้สามารถแปรญัตติได้เฉพาะในทางลดหรือตัดทอนรายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่ายตามข้อผูกพันตามความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๑๓๙ ทั้งนี้ หากคณะรัฐมนตรีมีความจำเป็นในการใช้งบประมาณเพิ่มเติมให้เสนอกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาต่อไป

- ร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการมีความมุ่งหมายในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งความในร่างมาตรา ๑๓๙ ที่แก้ไขเพิ่มเติมเป็นบทบัญญัติที่เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของฝ่ายการเมือง ประกอบกับมีบทลงโทษในกรณีฝ่าฝืนบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ชัดเจน จึงควรคงร่างมาตรา ๑๓๙ ที่คณะกรรมการได้แก้ไขเพิ่มเติมไว้

ประธานกรรมการเสนอแก้ความในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๑๓๙ เป็นดังนี้ “เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดรู้ว่ามีกระทำความผิดอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ถ้าจัดทำโครงการหรืออนุมัติหรือจัดสรรงบประมาณที่มีลักษณะดังกล่าวโดยมิได้บันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือหรือทำหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ ต้องรับผิดชอบใช้เงินนั้นคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ยร่วมกับผู้กระทำการตามวรรคสองด้วย ทั้งนี้ ตามจำนวนเงินงบประมาณที่ได้จ่ายไป”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากคณะกรรมการเห็นว่า ร่างมาตรา ๑๓๙ ที่แก้ไขใหม่ เป็นมาตรการที่ทำให้การเงินการคลังของประเทศดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรคงความในร่างมาตรา ๑๓๙ ไว้ ทั้งนี้ ในระยะแรกของการบังคับใช้กฎหมาย อาจเกิดปัญหาในการตีความร่างมาตรา ๑๓๙ โดยศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวางบรรทัดฐานคำวินิจฉัยเกี่ยวกับหลักการตามร่างมาตรา ๑๓๙ แต่เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญและผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายสามารถปรับตัวได้ ปัญหาดังกล่าวก็จะหมดไป

- หากกำหนดให้คณะรัฐมนตรีสามารถนำรายจ่ายที่ถูกแปรญัตติลดทอนไปใช้สำหรับใช้ต้นทุนเงินกู้ ดอกเบี้ยเงินกู้ หรือภาระค้ำจ่ายอื่นของรัฐได้ จะบัญญัติรายละเอียดให้มีระบบการบริหารงบประมาณของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐด้วยวิธีการอย่างไร

- ปัจจุบัน มีการแปรญัตติลดหรือตัดทอนรายจ่ายและนำไปใช้เป็นเงินอุดหนุนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีลักษณะเป็นงบประมาณของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากการเสนอโครงการหรือกิจกรรมเพื่อรับเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในท้องถิ่นนั้นๆ กำหนดไว้ ทั้งนี้ การกำหนดบทลงโทษตามร่างมาตรา ๑๓๙ อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารงบประมาณของคณะรัฐมนตรีทำให้ไม่กล้าดำเนินโครงการบางโครงการทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน และท้ายที่สุดย่อมเกิดปัญหากับศาลรัฐธรรมนูญในการตีความหลักการของร่างมาตรา ๑๓๙

ประธานกรรมการกล่าวว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ไม่ได้บัญญัติบทลงโทษของการแปรญัตติฝ่าฝืนหลักการตามร่างมาตรา ๑๓๙ ไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น ร่างมาตรา ๑๓๙ จึงได้เพิ่มเติมบทลงโทษให้ชัดเจนขึ้น

ประกอบกับกำหนดให้มีกระบวนการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเพิ่มเติม นอกจากนั้น การฝ่าฝืนหลักการตามร่างมาตรา ๑๓๙ มักไม่เกิดขึ้นในสมัยรัฐบาลเพียงชุดเดียว จึงกำหนดให้สามารถเรียกเงินคืนจากผู้ฝ่าฝืนร่างมาตรา ๑๓๙ ได้ภายในสี่สิบปีนับแต่วันที่มีการจัดสรรงบประมาณนั้น

สำหรับข้อกังวลเรื่องการตีความของศาลรัฐธรรมนูญ กรณีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย อาจบัญญัติให้เป็นไปตามประกาศของรัฐสภา

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการเสนอ แปรญัตติ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้ตนมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเรื่องและเห็นว่ากรณีมีมูลให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดพิจารณาก่อนใช้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเรื่องการกระทำฝ่าฝืนร่างมาตรา ๑๓๙ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการสอบสวนโดยพลัน หากเห็นว่ากรณีมีมูลให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการต่อไป โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดพิจารณาแต่อย่างใด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๓๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓๙ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแปรญัตติเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการมิได้ แต่อาจแปรญัตติในทางลดหรือตัดทอนรายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่ายตามข้อผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เงินสงฆ์ใช้ต้นเงินกู้

(๒) ดอกเบี้ยเงินกู้

(๓) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย

ในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือของคณะกรรมการ การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้

ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา เห็นว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคสอง ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา และศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคสอง ให้การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวเป็นอันสิ้นผล ถ้าผู้กระทำการดังกล่าวเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้กระทำการนั้นพ้นจากสมาชิกภาพนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น แต่ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กระทำการหรืออนุมัติให้กระทำการ หรือรู้ว่ามีกระทำการดังกล่าวแล้วแต่มิได้สั่งยับยั้ง ให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้อยู่ในที่ประชุมในขณะที่มีมติ และให้ผู้กระทำการดังกล่าวต้องรับผิดชอบใช้เงินนั้นคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ย

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดรู้ว่าการดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ถ้าจัดทำโครงการหรืออนุมัติหรือจัดสรรงบประมาณที่มีลักษณะดังกล่าวโดยมิได้บันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือหรือทำหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ ต้องรับผิดชอบใช้เงินนั้นคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ยร่วมกับผู้กระทำการตามวรรคสองด้วย ทั้งนี้ ตามจำนวนเงินงบประมาณที่ได้จ่ายไป

การเรียกเงินคืนตามวรรคสามหรือวรรคสี่ ให้กระทำได้ภายในยี่สิบปีนับแต่วันที่มีการจัดสรรงบประมาณนั้น

ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้รับแจ้งตามวรรคสี่ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการสอบสวนเป็นทางลับโดยพลัน หากเห็นว่ากรณีมีมูล ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการต่อไปตามวรรคสาม และไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใดคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและศาลรัฐธรรมนูญหรือบุคคลใดจะเปิดเผยชื่อผู้แจ้งมิได้”

มาตรา ๑๔๐

“มาตรา ๑๔๐ ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีรอไว้ห้าวันนับแต่วันที่รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภา ถ้าไม่มีกรณีต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๔๓ ให้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในยี่สิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๔๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๑

“มาตรา ๑๔๑ ร่างพระราชบัญญัติใด พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา รัฐสภาจะต้องปรึกษาร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ ถ้ารัฐสภามีมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานคืนมาภายในสามสิบวันให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๔๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๒

“มาตรา ๑๔๒ ในกรณีที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบ หรือที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วแต่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยหรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้เป็นอันตกไป

บรรดาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภา ยังมิได้ให้ความเห็นชอบที่ตกไปตามวรรคหนึ่ง ถ้าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปร้องขอต่อรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภาสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาต่อไป ถ้ารัฐสภาเห็นชอบด้วยก็ให้รัฐสภาสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาต่อไปได้ แต่คณะรัฐมนตรีต้องร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๔๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๓

“มาตรา ๑๔๓ ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติใดขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยตามมาตรา ๑๔๐ หรือมาตรา ๑๔๑

(๑) หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้เสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภาหรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยไม่ชักช้า

(๒) หากนายกรัฐมนตรีเห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้ส่งความเห็นเช่นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ชักช้า ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยมิได้

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แต่มิใช่กรณีตามวรรคสาม ให้ข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้น เป็นอันตกไป และให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการตามมาตรา ๑๔๐ หรือมาตรา ๑๔๑ แล้วแต่กรณี”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า เดิมรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้ศาลสามารถเสนอกฎหมายที่เกี่ยวกับองค์กรของศาลได้ แต่ในร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้นได้ตัดสิทธิศาลในการเสนอกฎหมายดังกล่าวไป

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า กรณีที่ร่างพระราชบัญญัติผ่านการพิจารณาของรัฐสภา ก่อนนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย มีข้อพิจารณาว่าจะกำหนดให้ศาลยุติธรรมและศาลปกครองซึ่งไม่มีอำนาจเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ สามารถส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่ากฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ศาลยุติธรรมและศาลปกครองไม่มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญรองรับการดำเนินงานขององค์กร การกำหนดให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่ากฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ อาจเป็นการก้าวล่วงอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ศาลสามารถเสนอกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารงานขององค์กรได้ แต่กระบวนการพิจารณาประกาศใช้เป็นกฎหมายเป็นอำนาจของรัฐสภา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การให้ศาลสามารถเสนอกฎหมายได้ อาจขัดต่อหลักการแบ่งแยกอำนาจ เนื่องจากศาลเป็นทั้งผู้บัญญัติกฎหมายและผู้ตัดสินคดีตามกฎหมายในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้ หากศาลต้องการเสนอกฎหมาย ก็สามารถเสนอเรื่องผ่านทางคณะรัฐมนตรีได้

- มีการแสดงความเห็นว่า เดิมรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้ศาลและองค์กรอิสระสามารถเสนอกฎหมายเกี่ยวกับองค์กรได้ แต่ร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้นตัดอำนาจดังกล่าวไป โดยกำหนดให้องค์กรอิสระสามารถเสนอความเห็นกรณีร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบ มีข้อความใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้ แต่ไม่ได้กำหนดให้ศาลมีอำนาจเสนอความเห็นดังกล่าวด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า องค์กรอิสระถูกตั้งขึ้นโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ แต่ศาลถูกตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปกติ โดยมีหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีตามกฎหมาย ศาลจึงไม่มีอำนาจบัญญัติกฎหมายได้เอง เนื่องจากจะทำให้ดุลแห่งอำนาจเสียไป

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า สำนักงานศาลยุติธรรมแสดงความเห็นว่า มาตรา ๑๔๒ (๓) ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้ศาลสามารถเสนอร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการจัดองค์กรและกฎหมายที่ประธานศาลเป็นผู้รักษาการ แต่ร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้นไม่ได้กำหนดหลักการดังกล่าวไว้ ทำให้อาจเกิดข้อขัดข้องในการที่ศาลจะแก้ไขกฎหมายให้มีความทันสมัย และอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้ดียิ่งขึ้น จึงควรมีบทบัญญัติที่ให้สิทธิในการเสนอกฎหมายในลักษณะเดียวกับมาตรา ๑๔๒ (๓) ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

นายอชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า กรณีศาลเสนอกฎหมายโดยเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งบางกรณีมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เสนอโดยศาล จึงอาจเป็นเหตุให้ศาลต้องการให้รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ศาลสามารถเสนอกฎหมายเกี่ยวกับการจัดองค์กรและกฎหมายที่ประธานศาลเป็นผู้รักษาการได้โดยตรง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีศาลต้องการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการจัดองค์กรภายในศาล สามารถบัญญัติเป็นระเบียบหรือประกาศของศาลได้อยู่แล้ว ไม่มีความจำเป็นต้องเสนอกฎหมายเป็นร่างพระราชบัญญัติ

ประธานกรรมการกล่าวว่า บางกรณีศาลต้องการจัดตั้งองค์กรเพิ่มเติมภายในหน่วยงาน ซึ่งการจะจัดตั้งได้ต้องบัญญัติกฎหมายเป็นร่างพระราชบัญญัติ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้เงินเดือนและค่าตอบแทนของข้าราชการตุลาการจะนำระบบบัญชีเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับมิได้ แต่ร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้นตัดหลักการดังกล่าวไป จึงควรพิจารณาหลักการดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ปัจจุบันมีกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับเงินเดือนและค่าตอบแทนของข้าราชการตุลาการโดยเฉพาะแล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติหลักการดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ การกำหนดเงินเดือนและค่าตอบแทนของข้าราชการตุลาการในรัฐธรรมนูญ กรณีมีความจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมอาจจะทำได้ยาก

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๔๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๔

“มาตรา ๑๔๔ให้นำมาตรา ๑๔๓ มาใช้บังคับแก่ร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภาที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภาแล้วแต่กรณี ให้ความเห็นชอบแล้ว แต่ยังไม่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๔๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๕

มาตรา ๑๔๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภามีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่โดยถามเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาก็ได้ ตามข้อบังคับการประชุมแห่งสถานนั้น ๆ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบ เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๔๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๖

“มาตรา ๑๔๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ

เมื่อได้มีการเสนอญัตติตามวรรคหนึ่งแล้ว จะมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรมิได้ เว้นแต่จะมีการถอนญัตติหรือการลงมตินั้นไม่ได้คะแนนเสียงตามวรรคสี่

เมื่อการอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลง โดยมีใช้ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไป ให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ การลงมติในกรณีเช่นว่านี้มีให้กระทำในวันเดียวกับวันที่การอภิปรายสิ้นสุดลง

มติไม่ไว้วางใจต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

รัฐมนตรีคนใดพ้นจากตำแหน่งเดิมแต่ยังคงเป็นรัฐมนตรีในตำแหน่งอื่น ภายหลังจากวันที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อตามวรรคหนึ่ง หรือพ้นจากตำแหน่งเดิมไม่เกินเก้าสิบวันก่อนวันที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อตามวรรคหนึ่ง แต่ยังคงเป็นรัฐมนตรีในตำแหน่งอื่น ให้รัฐมนตรีคนนั้นยังคงต้องถูกอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลแยกจากกัน โดยการเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อเสนอญัตติดังกล่าว ส่วนการเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในหกของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อเสนอญัตติดังกล่าว แต่ร่างมาตรา ๑๔๖ บัญญัติให้ใช้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเท่ากัน ทำให้การเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลต้องใช้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อเสนอญัตติเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้การควบคุมและตรวจสอบการกระทำทุจริตและประพฤติมิชอบของรัฐมนตรีกระทำได้ยากขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า รัฐธรรมนูญฉบับก่อนรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลใช้จำนวนเดียวกัน คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อเสนอญัตติ ทั้งนี้ ความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๑๔๖ ความว่า “...เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ” ไม่ได้บัญญัติแยกนายกรัฐมนตรีออกจากคณะรัฐมนตรี เนื่องจากนายกรัฐมนตรีเป็นรัฐมนตรีคนหนึ่งเช่นกัน และควรกำหนดให้การเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีมีความเสมอภาคกัน จึงกำหนดให้ใช้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติดังกล่าวเป็นจำนวนเดียวกัน

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลมีพฤติการณ์ว่ากระทำทุจริตหรือประพฤติมิชอบ แต่การเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลกลับไม่สามารถถอดถอนบุคคลดังกล่าวออกจากตำแหน่งได้ กรณีดังกล่าวเป็นเพราะเหตุใด

- ปัญหาของการเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลนั้น ไม่ได้อยู่ที่จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป แต่อยู่ที่จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะลงคะแนนให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า การลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลเป็นไปตามหลักเสียงข้างมากในระบอบประชาธิปไตย โดยหลักการของการเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับทราบข้อมูลประกอบการตัดสินใจว่าจะไว้วางใจให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ต่อไปหรือไม่

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๔๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๗

“มาตรา ๑๔๗ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร จะเข้าชื่อกันเพื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อซักถามข้อเท็จจริงหรือเสนอแนะปัญหาต่อคณะรัฐมนตรี โดยไม่มีการลงมติก่อน”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๔๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๘

“มาตรา ๑๔๘ สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา เพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๔๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔๙

“มาตรา ๑๔๙ การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๔๖ มาตรา ๑๔๗ หรือมาตรา ๑๔๘ แล้วแต่กรณี ให้กระทำได้ปีละหนึ่งครั้ง

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๔๖ ที่สิ้นสุดลงด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไป”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้ในปีหนึ่งมีสมัยประชุมแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ สมัยประชุมสามัญทั่วไปและสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้นไม่ได้บัญญัติความดังกล่าวไว้ ทำให้เกิดข้อวิพากษ์วิจารณ์ว่าอาจทำให้การพิจารณากฎหมายเกิดความล่าช้า และไม่มีการกำหนดสมัยประชุมให้ชัดเจน ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นความเข้าใจที่ผิด เนื่องจากร่างมาตรา ๑๔๙ กำหนดให้ในสมัยประชุมหนึ่ง สมาชิกสามารถเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๔๖ มาตรา ๑๔๗ หรือมาตรา ๑๔๘ แล้วแต่กรณี ให้กระทำได้ปีละหนึ่งครั้งได้ทั้งสมัยสามัญทั่วไปหรือสมัยสามัญนิติบัญญัติก็ได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๔๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๐

“มาตรา ๑๕๐ ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยหรือเศรษฐกิจของประเทศ สมควรที่จะปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาก็ได้ ในกรณีนี้ ประธานรัฐสภาต้องดำเนินการให้มีการประชุมภายในสัปดาห์วันนับแต่วันที่ได้รับการแจ้ง แต่รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

การประชุมตามวรรคหนึ่งให้ประชุมลับ และคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ต้องเข้าร่วมประชุมด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความในร่างมาตรา ๑๕๐ ความว่า “ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยหรือเศรษฐกิจของประเทศ สมควรที่จะปรึกษาหารือร่วมกัน” เป็นข้อความที่แคบไปหรือไม่ เนื่องจากในการบริหารประเทศอาจเกิดปัญหาสำคัญจำนวนมาก นอกเหนือจากเรื่องความมั่นคงปลอดภัยหรือเศรษฐกิจของประเทศ

- กรณีที่มีปัญหาสำคัญที่จะเป็นเหตุให้ผู้ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรสามารถขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามความในร่างมาตรา ๑๕๐ ได้นั้น จะต้องเป็นกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยหรือปัญหาสำคัญเกี่ยวกับเศรษฐกิจของประเทศ ถ้าหากเป็นกรณีที่รัฐบาลดำเนินนโยบายส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ หรือเกิดจากปัญหาอื่นที่นอกเหนือจากปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยหรือปัญหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจของประเทศ ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรจะสามารถขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปตามร่างมาตรา ๑๕๐ ได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่รัฐบาลดำเนินนโยบายส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่นั้น พรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรจะต้องขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ ส่วนกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยหรือปัญหาสำคัญเกี่ยวกับเศรษฐกิจของประเทศซึ่งไม่ใช่เรื่องการทุจริตต่อหน้าที่และสมควรให้มีการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว คณะกรรมการจึงบัญญัติหลักการรองรับไว้ในร่างมาตรา ๑๕๐ ซึ่งเป็นหลักการใหม่เพื่อให้รัฐสภา ร่วมกับคณะรัฐมนตรีได้ปรึกษาหารือในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยหรือปัญหาสำคัญเกี่ยวกับเศรษฐกิจของประเทศ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างมาตรา ๑๕๐ เป็นหลักการที่บัญญัติขึ้นเพื่อให้เกิดการหารือระหว่างรัฐสภากับคณะรัฐมนตรีเพื่อหาทางออกร่วมกันในกรณีที่ประเทศมีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยหรือปัญหาสำคัญเกี่ยวกับเศรษฐกิจของประเทศ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๕๐ โดยไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๕ การประชุมร่วมกันของรัฐสภา

“ส่วนที่ ๕

การประชุมร่วมกันของรัฐสภา”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อส่วน โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๑

“มาตรา ๑๕๑ ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน

- (๑) การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๗
- (๒) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาตามมาตรา ๑๙
- (๓) การรับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่รัฐบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช

๒๔๖๗ ตามมาตรา ๒๐

- (๔) การรับทราบหรือให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติตามมาตรา ๒๑
- (๕) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมตามมาตรา ๑๑๖
- (๖) การเปิดประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๑๗
- (๗) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๒๗ (๔)
- (๘) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติใหม่ตามมาตรา ๑๔๑
- (๙) การพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๔๒
- (๑๐) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๐ และมาตรา ๑๖๐
- (๑๑) การตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๕๒
- (๑๒) การแถลงนโยบายตามมาตรา ๑๕๗
- (๑๓) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงครามตามมาตรา ๑๗๒
- (๑๔) การรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๓
- (๑๕) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๓”

ประเด็นการพิจารณา

เมื่อคราวประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๘๖ วันอังคาร ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ที่ประชุมมีมติให้แก้ไขร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๕๑ ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน

- (๑) การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๗

(๑/๑) การวินิจฉัยตามมาตรา ๕/๑

(๒) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาตามมาตรา ๑๙

(๓) การรับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายระเบียบว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช

๒๔๖๗ ตามมาตรา ๒๐

(๔) การรับทราบหรือให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติตามมาตรา ๒๑

(๕) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมตามมาตรา ๑๑๖

(๖) การเปิดประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๑๗

(๗) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตาม มาตรา ๑๒๗ (๔)

(๘) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือ ร่างพระราชบัญญัติใหม่ตามมาตรา

๑๔๑

(๙) การพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๔๒

(๑๐) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๐ และมาตรา ๑๖๐

(๑๑) การตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๕๒

(๑๒) การแถลงนโยบายตามมาตรา ๑๕๗

(๑๓) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงครามตามมาตรา ๑๗๒

(๑๔) การรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๓

(๑๕) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๓”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๕๑ ตามที่ได้มีการแก้ไขเมื่อคราวประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๘๖ วันอังคาร ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

มาตรา ๑๕๒

“มาตรา ๑๕๒ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาให้ใช้ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรโดยอนุโลมไปพลางก่อน

ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้นำบทที่ใช้แก่สภาทั้งสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ในเรื่องการตั้งคณะกรรมการธิการ กรรมการซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกของแต่ละสภาจะต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภา”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๕๒ โดยไม่มีการแก้ไข

หมวด ๘ คณะรัฐมนตรี

“หมวด ๘

คณะรัฐมนตรี”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อหมวด โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๓

“มาตรา ๑๕๓ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินสามสัปดาห์คน ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามหลักความรับผิดชอบร่วมกัน

นายกรัฐมนตรีต้องแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งสภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๕๔

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งรวมกันแล้วเกินแปดปีมิได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการดำรงตำแหน่ง ติดต่อกันหรือไม่”

ประเด็นการพิจารณา

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า เรื่องการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีนั้น มีความเห็นจากภาคส่วนต่างๆ ต่อหลักการเรื่องการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี เช่น ความเห็นของพรรคการเมือง หรือในเวทีสมัชชารับฟังความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดต่างๆ เป็นต้น ได้เสนอความเห็นให้มีการแก้ไข เพิ่มเติมหลักการในร่างมาตรา ๑๕๓ ว่านายกรัฐมนตรีควรแต่งตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ โฆษกกรรมการ กล่าวว่า สมาชิกเคลื่อนไหวการปฏิรูปประเทศได้เสนอ ความเห็นหลักการในเรื่องการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีแบ่งออกเป็นสองรูปแบบคือ รูปแบบที่หนึ่งในช่วง สถานการณ์ทางการเมืองปกติ นายกรัฐมนตรีสามารถแต่งตั้งจากบุคคลที่ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็ได้ โดยกำหนดคะแนนเสียงให้ความเห็นชอบไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และรูปแบบที่สองในช่วงประเทศเกิดวิกฤติสามารถแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากบุคคลที่ไม่ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้แต่ต้องมีคะแนนเสียงให้ความเห็นชอบไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความเห็นของสมาชิกเคลื่อนไหวการปฏิรูปประเทศในเรื่องการแต่งตั้ง นายกรัฐมนตรีนั้น เป็นข้อเสนอที่ต้องการให้มีการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากบุคคลที่มีได้เป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งแตกต่างจากเจตนารมณ์ของคณะกรรมการในเรื่องการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี ที่ต้องการให้แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากบุคคลที่พรรคการเมืองเป็นผู้คัดเลือกและได้เสนอรายชื่อล่วงหน้าก่อน การเลือกตั้งตามร่างมาตรา ๘๓

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- หลักการในเรื่องการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีนั้น ควรบัญญัติหลักการในลักษณะว่า การแต่งตั้ง นายกรัฐมนตรีจากบุคคลที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องมีคะแนนเสียงให้ความเห็นชอบไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดที่มีอยู่ หากสภาผู้แทนราษฎรจะแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี จากบุคคลที่ไม่ใช่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องมีคะแนนเสียงให้ความเห็นชอบไม่น้อยกว่าสองในสามของ จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดที่มีอยู่ เพื่อรองรับกรณีรายชื่อบุคคลซึ่งพรรคการเมืองมีมติว่า จะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจำนวนสามรายชื่อ แล้วปรากฏว่าบางรายชื่อไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือไม่ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บุคคลดังกล่าวก็จะสามารถได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรจะแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากบุคคลอื่น นอกเหนือจากรายชื่อที่พรรคการเมืองมีมติว่าจะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น ควรกำหนดคะแนนเสียงของสภาผู้แทนราษฎรในการให้ความเห็นชอบ เพื่อแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าในหกของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ไม่เห็นด้วยกับการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากบุคคลอื่น นอกเหนือจากรายชื่อที่พรรคการเมืองมีมติว่าจะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนปิดการรับสมัครเลือกตั้ง เนื่องจากเจตนารมณ์ของคณะกรรมการที่กำหนดให้พรรคการเมืองเสนอรายชื่อบุคคลที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีก่อนการเลือกตั้งก็เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของประชาชนในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง ว่าหากพรรคการเมืองชนะการเลือกตั้งแล้วบุคคลใดจะได้รับการเสนอชื่อแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

- กรณีพรรคการเมืองทุกพรรคไม่เสนอรายชื่อบุคคลที่จะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามร่างมาตรา ๘๓ สภาผู้แทนราษฎรสามารถนำหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๗ เพื่อดำเนินการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีตามประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่เคยปฏิบัติในอดีตที่ผ่านมาได้หรือไม่

- หลักการของร่างมาตรา ๑๕๓ กำหนดให้พรรคการเมืองเปิดเผยรายชื่อบุคคลซึ่งพรรคการเมืองมีมติว่าจะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น เป็นหลักการที่ต้องการให้พรรคการเมืองเปิดเผยรายชื่อผู้ที่สมควรเป็นนายกรัฐมนตรีต่อสาธารณะเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบก่อนจะมีการเลือกตั้งว่าบุคคลที่พรรคการเมืองจะเสนอให้เป็นนายกรัฐมนตรีคือบุคคลใด

- หลักการในร่างมาตรา ๑๕๓ มีความกังวลจากพรรคการเมืองว่า กรณีที่พรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ซึ่งในทางปฏิบัติจะต้องเสนอรายชื่อบุคคลที่สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีในญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปด้วย หรือกรณีที่พรรคการเมืองซึ่งเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล ถูกศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้ยุบพรรคการเมือง หากเกิดเหตุการณ์ทั้งสองกรณีดังกล่าวข้างต้น การเสนอรายชื่อบุคคลเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจะต้องเสนอรายชื่อจากบุคคลในรายชื่อที่พรรคการเมืองเสนอตามร่างมาตรา ๘๓ ใช่หรือไม่ ซึ่งหากกำหนดให้พรรคการเมืองจะต้องเสนอบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจากรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองเสนอตามร่างมาตรา ๘๓ เท่านั้นก็อาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ ดังนั้นคณะกรรมการควรกำหนดกลไกเพื่อรองรับในกรณีที่ไม่สามารถแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากรายชื่อที่พรรคการเมืองเสนอตามร่างมาตรา ๘๓ ไว้ด้วย

- เรื่องการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีในกรณีที่มีเหตุจำเป็นและไม่สามารถแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากรายชื่อที่พรรคการเมืองเสนอตามร่างมาตรา ๘๓ ได้นั้น ควรปรับเพิ่มจำนวนรายชื่อที่พรรคการเมืองเสนอตามร่างมาตรา ๘๓ เป็นพรรคการเมืองละไม่เกินห้าคนเพื่อเป็นช่องทางหนึ่งในการให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากรายชื่อที่พรรคการเมืองเสนอตามร่างมาตรา ๘๓ เท่านั้น

- ไม่เห็นด้วยกับการปรับเพิ่มจำนวนรายชื่อที่พรรคการเมืองเสนอตามร่างมาตรา ๘๓ เนื่องจากในการจัดทำโพล ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับจำนวนรายชื่อที่พรรคการเมืองเสนอตามร่างมาตรา ๘๓ จำนวนพรรคการเมืองละไม่เกินสามรายชื่อ หากคณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติมจำนวนรายชื่อจะต้องมี

เหตุผลอธิบายต่อสังคมให้ได้ว่าเหตุใดคณะกรรมการจึงปรับจำนวนรายชื่อที่พรรคการเมืองจะต้องเสนอตามร่างมาตรา ๘๓

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดกลไกเพื่อรองรับในกรณีที่ไม่สามารถแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากรายชื่อที่พรรคการเมืองเสนอตามร่างมาตรา ๘๓ ได้ คณะกรรมการควรคงเจตนารมณ์ของคณะกรรมการที่ต้องการให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติเลือกนายกรัฐมนตรีจากบุคคลที่พรรคการเมืองเสนอตามร่างมาตรา ๘๓ เท่านั้น ซึ่งคณะกรรมการอาจเพิ่มจำนวนรายชื่อที่พรรคการเมืองจะต้องเสนอตามร่างมาตรา ๘๓ เป็นพรรคการเมืองละห้ารายชื่อก็ได้

- มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “นายกรัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งรวมกันแล้วเกินแปดปีมิได้” ในวรรคนี้ นั้น จะนับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในระหว่างรักษาการ รวมเข้ากับระยะเวลาแปดปีด้วยหรือไม่ เนื่องจากภายหลังจากการพ้นจากตำแหน่ง นายกรัฐมนตรียังคงดำรงตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีชุดใหม่จะเข้าปฏิบัติหน้าที่

- ไม่เห็นด้วยกับการนับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของนายกรัฐมนตรีในระหว่างรักษาการรวมเข้ากับระยะเวลาแปดปีตามร่างมาตรา ๘๓ วรรคสี่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๘๓ เป็นดังนี้ “นายกรัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งรวมกันแล้วเกินแปดปีมิได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการดำรงตำแหน่งติดต่อกันหรือไม่ แต่มีให้นับรวมระยะเวลาในระหว่างที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปภายหลังจากการพ้นจากตำแหน่ง”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความว่า “ในระหว่างที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่” ในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๘๓ ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม ควรใช้ความว่า “ในระหว่างรักษาการ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๕๓ ดังนี้

“มาตรา ๑๕๓ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินสามสิบห้าคนประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามหลักความรับผิดชอบร่วมกัน

นายกรัฐมนตรีต้องแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งสภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๕๔

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งรวมกันแล้วเกินแปดปีมิได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการดำรงตำแหน่งติดต่อกันหรือไม่ แต่มีให้นับรวมระยะเวลาในระหว่างที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปภายหลังจากการพ้นจากตำแหน่ง”

มาตรา ๑๕๔

“มาตรา ๑๕๔ ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี จากบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๕๕ และเป็นผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๓ เฉพาะจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

การเสนอชื่อตามวรรคหนึ่งต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

มติของสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรี ต้องกระทำโดยการลงคะแนนโดยเปิดเผย และมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๕๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕

“มาตรา ๑๕๕ รัฐมนตรีต้อง

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

(๕) ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๖) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๓

(๗) ไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุด หรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๘) ไม่เป็นผู้เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๑ หรือมาตรา ๑๘๒ มาแล้วยังไม่ถึงสองปีนับถึงวันแต่งตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๕๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๖

“มาตรา ๑๕๖ ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้า จะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

ประเด็นการพิจารณา

เมื่อคราวประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๘๖ วันอังคาร ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ที่ประชุมมีมติให้แก้ไขร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๕๖ ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

มิให้นำความในมาตรา ๒๔ วรรคสอง มาใช้บังคับกับการถวายสัตย์ปฏิญาณของรัฐมนตรีตามมาตรานี้”

มีการแสดงความคิดเห็นว่า เรื่องการปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างรอการถวายสัตย์ปฏิญาณนั้น ในอดีตเคยมีปัญหากระทบต่อการทำหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ เนื่องจากไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยคดีได้เพราะเหตุที่ยังไม่ได้ถวายสัตย์ปฏิญาณ

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายนั้น คณะกรรมการได้บัญญัติหลักการไว้ในร่างมาตรา ๒๔ วรรคสอง เพื่อให้บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือผู้บริหารระดับสูงในหน่วยงานของรัฐต่างๆ ซึ่งต้องถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนปฏิบัติหน้าที่ ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งไปพลางก่อนได้ในระหว่างที่รอการถวายสัตย์ปฏิญาณ ยกเว้นคณะรัฐมนตรีมิให้นำข้อยกเว้นตามร่างมาตรา ๒๔ วรรคสองมาใช้ในการถวายสัตย์ปฏิญาณของคณะรัฐมนตรี

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๕๖ ตามที่ได้มีการแก้ไขเมื่อคราวประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๘๖ วันอังคาร ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

มาตรา ๑๕๗

“มาตรา ๑๕๗ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาซึ่งต้องสอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐ แนวนโยบายแห่งรัฐ และยุทธศาสตร์ชาติ และต้องชี้แจงแหล่งที่มาของรายได้ที่จะนำมาใช้จ่ายในการดำเนินนโยบาย โดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ ทั้งนี้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเข้ารับหน้าที่

ก่อนแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนซึ่งหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีที่เข้ารับหน้าที่จะดำเนินการไปพลางก่อนเพียงเท่าที่จำเป็นก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๕๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๘

“มาตรา ๑๕๘ รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิเข้าประชุมและแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภา แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเว้นแต่เป็นการออกเสียงลงคะแนนในสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้นั้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย และให้นำเอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๕๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๘

“มาตรา ๑๕๘ ในการบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ เปิดเผย และมีความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชนส่วนรวม

(๒) ใช้จ่ายเงินแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐอย่างเคร่งครัด

(๓) ยึดถือและปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

(๔) สร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก

รัฐมนตรีต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อรัฐสภาในการกำหนดนโยบายและการดำเนินการตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี”

ประเด็นการพิจารณา

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ โฆษกกรรมการ กล่าวว่า สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับหลักการในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี ว่าควรกำหนดห้ามมิให้คณะรัฐมนตรีใช้อำนาจในการแทรกแซงการแต่งตั้งโยกย้าย และการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

นายอัษฎพร จารุจินดา กรรมการ กล่าวว่า ศาสตราจารย์พนัส สิมะเสถียร อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้เสนอความเห็นให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการในร่างมาตรา ๑๕๘ (๒) เป็นดังนี้ “(๒) รักษาวินัยในกิจการที่เกี่ยวกับเงินแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยการเงินการคลังของรัฐ”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง (๒) ของร่างมาตรา ๑๕๘ เป็นดังนี้ “(๒) ใช้สอยรักษาวินัยในกิจการที่เกี่ยวกับเงินแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐอย่างเคร่งครัด”

มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความว่า “สร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก” ในวรรคหนึ่ง (๔) ควรเพิ่มเติมหลักการให้ทุกภาคส่วนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกและเป็นธรรมด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง (๔) ของร่างมาตรา ๑๕๘ เป็นดังนี้ “(๔) สร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างเป็นธรรมและอย่างผาสุก”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๕๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๕๘ ในการบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ เปิดเผย และมีความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชนส่วนรวม

(๒) ใช้สอยรักษาวินัยในกิจการที่เกี่ยวกับเงินแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐอย่างเคร่งครัด

- (๓) ยึดถือและปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
- (๔) สร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างเป็นธรรมและอย่างผาสุก
- รัฐมนตรีต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบต่อร่วมกันต่อรัฐสภาในการกำหนดนโยบายและการดำเนินการตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี”

มาตรา ๑๖๐

“มาตรา ๑๖๐ ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๖๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๖๑

“มาตรา ๑๖๑ ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร คณะรัฐมนตรีจะขอให้มีการออกเสียงประชามติในเรื่องใดอันมิใช่เรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือเรื่องเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือคณะบุคคลใดได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๖๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๖๒

“มาตรา ๑๖๒ รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๖๕
- (๒) อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร
- (๓) คณะรัฐมนตรีลาออก

(๔) ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๑๓๙

เมื่อรัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งตาม (๑) (๓) หรือ (๔) ให้ดำเนินการเพื่อให้มีคณะรัฐมนตรีขึ้นใหม่ตามมาตรา ๑๕๓ และมาตรา ๑๕๔”

ประเด็นการพิจารณา

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ โฆษกกรรมการ กล่าวว่า คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้เสนอความเห็นให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๖๒ (๒) ให้ตัดคำว่า “หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร” ออก และใน (๔) ควรกำหนดให้เป็นอำนาจของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาในการวินิจฉัย

นายธนาววัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ซึ่งแจ้งว่า ในร่างมาตรา ๙๖ (๑๐) กำหนดว่า “ศาสตราจารย์พิเศษให้พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา ๑๓๙ หรือมาตรา ๒๓๑ วรรคสาม” ดังนั้น ร่างมาตรา ๑๖๒ (๔) ควรบัญญัติรูปแบบเดียวกันกับร่างมาตรา ๙๖ (๑๐) หรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๔) ของร่างมาตรา ๑๖๒ เป็นดังนี้ “(๔) ศาสตราจารย์พิเศษให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๓๙”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๖๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๖๒ รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๖๕

(๒) อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

(๓) คณะรัฐมนตรีลาออก

(๔) ศาสตราจารย์พิเศษให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๓๙

เมื่อรัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งตาม (๑) (๓) หรือ (๔) ให้ดำเนินการเพื่อให้มีคณะรัฐมนตรีขึ้นใหม่ตามมาตรา ๑๕๓ และมาตรา ๑๕๔”

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพุธ ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๕๐ นาฬิกา

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายณฤพนธ์ ฐลีจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมาธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์